

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 kéchényi-utca SIMON-ház Kuna József ur
 kereskedésével szemben.
 HIRDETMÉNYEK,
 előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
 valamint a lap szellemi részét illető
 minden közléseknek ide intézendők.
 Bérmentetlen levelek csak ismert kszaktól
 fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
 A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hozdva vagy vidék postán küldve	
Egész évre	10 ft — kr
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy hóra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

öt-hasásbospettis egyezri beiktatásáér: 5hr.
 Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
 Nyittdír 4 hasásbos petisatöréért 30 kr.
 Hirdetést vagy rsolamot magában foglal
 sldozás sora 50 krajósrár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Csütörtök Augusztus 7.

152. szám.

Ha az új földmívelési miniszter megtudná.

(T.) A földmívelésügyi miniszteriumnak az ipari és kereskedelemi ügyektől való elkülönítése, önállósítása, földmívelésünk terén mindenesetre nagy reform s ezt Szapáry Gyula grófnak köszönhetjük. Ő forszírozta, ő vitte keresztül, és mikor a miniszterium vezetését is átvette, sok reményt kötöttünk hozzá s mert tudtuk, hogy ezen a téren ő, egy nagy energiával működő szakember, ki az országos gazdasági mozgalmaknak az élén állt, s midőn a földmívelési miniszterium elkülönítését keresztül vitte, bizonytalannal nem cselélnélkül tette, s azzal neki tervei voltak. De hát úgy akarta a sors, hogy ezen saját alkotta miniszteriumtól megváljon s hazája ügyét egy másik, még fényesebb és még fontosabb helyen szolgálja. A földmívelési miniszterium élére, egy, aránylag még fiatal erőt neveztetett ki, ő tudta miórt, választásával tisztában kellett lennie.

A fiatal, energikus miniszterrel nem akarunk most bővebben szólni és nem akarunk neki hízlelni, csupán arra kértünk tőle bocsánatot, hogy egy régi nótánkat fujhassuk el előtte, s legyen ő azt kegyes meghallgatni. Ugy vagyunk e régi nótával mint Irányi Dániel a polgári házasság és vallás szabadsággal, hogy minden országgyűlési ülészek megnyitásának a kezdetén elmondja noha nem igen hederint rá senki, sőt inkább megmosolygák e nemes kitaratásért. Pedig ami halad, el nem marad, s bizonyosan be fog jönni a polgári házasság is, a teljes vallási szabadság is. Valamint, hogy be fog következni az is, amit én már, hol a fővárosi, hol a vidéki sajtó hasábjain, hol röpiratban, de csüggedhetlenül emlegetek, noha nem mondhatom, hogy igyekeztem ez ideig valami nagy figyelemben részesült volna. Pedig indítványom valósulni fog előbb-utóbb, mert ráfog jönni és befogja látni a miniszterium, hogy máskülönbön egy helyes gazdálkodást

átalánosságban keresztül vinni nem lehet. Hogy az ország jövedelme sok millióval kevesebb, mint lehetne, ha megvolna hozzá a szakértelem. És amíg arra várunk, hogy ez a szakértelem a gazdasági intézetek töléseire keresztül öntessék a gazdasági közértelem fejébe, az alatt, kis költségkímélés miatt száz milliókban fogunk károsodni.

Azt indítványoztam én kérem szépen már évek előtt, s újítom meg ezen indítványomat minden évben: hogy a borászati kormánybiztosság mintájára, Dunán innen Dunán túl, Tiszán innen Tiszán túl és Erdélyben, egy-egy ily közgazdasági kormánybiztosság szerveztessék. Hogy miért? Bővebben megírtam én azt „A földmívelési miniszterium elkülönítéséről“ szóló röpiratomban, melyet akkor, a miniszterium minden osztályának megküldtem. Nem gondolnám, hogy az a röpirat, mely igen sok hiányt nagyon meztelenül tár föl, a miniszterium hivatalnoki kara által valami kegyesen fogadtatott, de az új földmívelési miniszter ur ő exzellenccsiájának elolvasására ajánlom.

Igen célszerűnek tartanám, ha mi magyarok, nem lennénk annyira eltelve önmagunkkal és nem nyugodnánk meg, annál kevésbé biznók el magunkat ama hitben, hogy mi rendkívül derék emberek vagyunk. Mert méltóztassanak csak kimenni a külföldre, és méltóztatnak majd tapasztalni, hogy más nemzetek is értenek valamit a csizióhoz, — legkivált pedig a gazdák, ami sajnós, de nálunk nem úgy vagyunk. Nálunk a legnagyobb elmaradottság és megrögzött konzervativizmus legkivált a gazdasági téren tapasztalható, azon a téren t. i. mely leginkább a magyarság kezében van. Itt is a külföldről idevetődötték és az izraelita vallásuk járnak elül.

Nos hát kérem, amíg arra várunk, hogy ez a konzervativizmus a magyar nemzetből önmagától kihál, addig generatívok fognak elmúlni, míg ellenben, radikális kurával hamarosan lehetne a

bajon segíteni, s ezt csak is a kormánybiztossági intézménnyel lehetne keresztül vinni.

Külföld.

Szerb fenyegetések. A szerbek ismét fenyegetőznek. Határozatással és egyebekkel. Már a mint tőlük teik. Teszi pedig ezt honfirtásai czégre alatt ismét az „Odjek“ cz. belgrádi újság. Tehát az a lap, a melynek összekötése a szerb kormányval közismert. Valóban nem tudjuk hirtelenben: a bosszúság hangján feleljünk-e némely szerbiai kottériák példátlan arcátlanására, vagy pedig megvető semmibevevéssel sujtuk-e le a tehetetlen pöffszekedésnek az ilyen szánalmas kapaszkodásait? Erthetetlen hogy olyan emberek, a kik Szerbiában úgy gerájják magukat, mint vezető politikuskok; a kik a kormány pártjában, döntő szerepet igyekeznek játszani; akik azt próbálják elhitetni, hogy az ő kezükben van letéve Szerbia sorsa, mert ők dominálják a skuptsinában a többséget: érthetetlen, hogy ezek az emberek fogalommal se bírjanak Szerbia helyzetéről és szerepéről az osztrákmagyar monarchiával szemben. Ugy kell hinnünk, hogy a szerb radicalisok azt képzelik, hogy Szerbia imponáló nagyhatalom, magasok kulturával, óriási világkereskedelemmel, hatalmas hadsereggel, kimeríthetetlen gazdagsággal. Fix ideájuk, hogy Szerbia vezérserepet játszik a Balkánon és tényleg elhiszik, hogy vezető ország lett Európa délkeleti sarkában. Pedig a valóságban a szomszéd kis királyság az elmaradottság, a szegénység és a gyöngeség chronicus bajával küzd, és ha még sokáig azoknak az emberek kezében marad, akik most gyakorolnak befolyást sorsára, úgy ezek a bajok mérhetetlen veszedelmet hozhatnak a szerencsétlen országra. A szerb radicalisok híreszteléseiket a tudatlanságukról és tudatlanságukról a politika terén; tudjuk, hogy csak a még tájékozatlanabb és tudatlanabb paraszt tömegek lelkiismeretlen fanatizálásának köszönhetik hatalomra jutásukat. Es most, a hatalom birtokában nem képesek szabadulni a kárhuzatos örvényből, a mely fölszűre vetette őket, s mind mélyebbre rántják magukat hazájukat. Öszinte sajnálattal látjuk Szerbiát a romlás útján; mind az ország, mind népe jobb sors érdemelnének. Hanem sympathiáinknak is meg van a maguk határa. A monarchia nem engedheti, hogy bármily államocska bizonyos mértéken túl éljen a saját gyöngeségének és a kicsiségének szabadságaival. Azért jó lesz, ha vigyáznak azok az urak, akik az

„Odjek“-et s táborát vezetik és sugalmazzák. Mert az osztrák-magyar monarchia nem fenyegetőzik gazdasági háborúval, sem egyéb retorsióval, hanem összemorzsolja azt, aki átlépi a henczegés és arcátlanokodás megengedhető határát.

Oroszország. Eredetileg hajlandó volt az orosz kormány Finnlandot békén hagyni s a ruszifikáló korlátlan centralizációt e tartományra ki nem terjesztetni. Ugyanis semmi esetre sem bel, hanem csak külpolitikai okok voltak azok, melyek az orosz kormányt arra indították, hogy teljes autokratikus hatalommal vesse magát a Svédországtól elhódított terület erőszakos megrendszabályozására. Ez így történt: hogy a hármas szövetséggel szemben ne álljon elszigetelten, s hogy a francia köztársasággal se keljen szövetséget kötnie, egy északi szövetséget akart konstitálni a czar, mely szövetség Oroszországon kívül az összes skandináv országokat esetleg, Hollandiát is felölelte volna. A terv Svédország ellenállásán hiúsult meg, mely észrevétette, hogy Finnland visszanyeréséről még korán sem mondott le. Ezért fosztják meg most ez országot autonómiajól s ruszifikálják nyakra-főre. Es a szövetség Franciaországgal kezd lehetségessé lenni.

Közigazgatás.

(B.) Már évtizedek óta hangzik a panasz képviselőházban és sajtóban egyaránt, hogy közigazgatásunk rossz, állapotunk e téren tűrhetetlen. Általánosság vált a meggyőződés, hogy e visszás állapotoknak nagyobb részben maga a kormány az oka, mely egészen elhanyagolja a közigazgatást, arra semmi gondot nem fordít, ellenőrzési jogát nem gyakorolja — így aztán a viszonyok, a hangzatos jelzővel élve, igazán zsidaiak.

A hol egy-egy főispán az ellenőrzés és felügyelés jogát igénybe vette és nem restelt belenyúlni a közigazgatási visszasságok darázsészékébe, ott azonnal kész botrányok színhelyévé lett a megye vagy municipium, melyeket, a sajtó felajdulása után alkotott véleményünk szerint a „jogtörő zsarnok pöispáni önkény“ idézett elő, hogy „visszavonás és általános zavar szinpadává tegye a békés polgárok csendes otthonát“.

Egy-egy hivatalától felfüggesztett tisztviselő ügye, vagy egy nagy port felvett helyelmi vizsgálat izgalomba hozta a kedélyeket és ha állami hatalmi közegről és alantasabb hivatalokról van szó, a mi békés közvéleményünk mindjárt olyan harozás hangulatba jő, hogy kész volna a szereplő főispánt

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

József főherczeg levele Jókai Mórhoz

Acsuthon, 1890 3/8.

Tisztelt barátom!
 Nagyon vétkeztem, tudom, hogy július hó 12-éről kelt szives levelére csak augusztus hó 3-án válaszolok. Súlyosbító körülmények, hogy jó üdvkívánatai, melyek azonban nemcsak az én keblemben, de egész családom sriveiben is mélyen bevésettek, — oly sokáig hálás köszönet nélkül maradtak: — hogy tudván kedves barátomat gyöngéltető állapomban, távol családi ünnepeinktől, mégis hallgattam; de azért ne bigyja, hogy hálám nem benső! öszinte és igaz lélekkel származó. — Enehitő körülmények vannak ugyan, de ily esetben nem igen fogadják el: ezek csak főbenjáró ügyekben bíráktól kerestetnek ki furaingosan; — azért mégis megkísértem azokat felsorolni; talán még anyagot talál bennük valami újabb regénynek kevésbé érdekes mozzanatainak kitöltésére.
 1. Margitot menyegzője előtt sokat vesződtem jogi kérdésekkel, vonatkozva a házassági szerződésre (ez pedig éppen nem honvédek való).
 2. Aztán volt a sok házi gond; igaz, hogy ezeknek súlyosb részét kedves nőmre bántam: hozzá a gyakorlatok a Rákoson.
 3. Az esküvő ünnepelei.
 4. rögtön rá az elválás fájdalma.
 5. fiam László sikerült 5 gymnasiumi vizsgálatára Pannonhalmán.
 6. Józsi. érettségi vizsgája éppen ott (mely fényesen sikerült, minden görög akadémia mellett).
 7. Szeretett főleleges királyunk és ki-

rálýnék egyetlen honn maradt leányának esküvője. — Uram ez jobban indította meg lelkemet, mint a saját gyermekemé. Ő is boldog benső szerelemből ment férjhez, de a szülők egyedül maradtak; nálam van még 5 gyermek otthon. Bevallom keservesen sírtam.

8. Ischlből hazatérva, ebédnek ültem és akkor kongott 5-ször az acsuthi tornyon és akkor barsogott a tüzoltó kúrt! induítam Fölesuthra és este 8-kor hazajöttem. Két kazal égett le részben, de dolgoztam az én fiaim is a fölesuthi tanítványaim emberesen.

Családom Ischlből körutat tett a tavak és hegyek mentében és csak 8-án térnek vissza; én haza siettem: nem nekem való a magas hegy és szűk völgy.

Ezek után kérem, ne haragudjon rám, hogy csak most mondom: Isten áldja meg, hogy családom boldogságában résztvevett. Remélem, hogy már teljesen helyre állt balesetéből és maradok váltig öszinte barátja

J ó z s e f f. h.

Az a baleset, a melyet ő fensége ismételve kegyeskedik fölemlíteni, a következő.

A balkezemen kaptam egy mély sebet. Daelláltam; de megkértem az újságíró kollégákat, hogy ki ne írják, mert szégyenlem az ellenfeletem: aki nem párbajképes, ámbár a jó társaságokból nincsen kizárva. Egy cognacos üveg. Ki akartam belőle huzi a dugót egy amerikai masinával, mit folyvást foigatni kell; ez azonban, a helyett, hogy a dugót huzta volna ki, a palaezk nyakát szakította le, s annak az éles cserépszelével úgy végig hasította a baltenyeremet, hogy ha secundansok lettek volna jelen, kiadták volna a bizonyítványt, hogy a „becsületnek elég van téve.“ Hanem hát amerikai párbaj volt. S még az a bosszúság, hogy utólag nem

is cognac volt az átkozott, hanem punch! Egy bohóc! A vérét sem onthattam.

Es még nem volt nekem elég, hogy a balkezemet bekötve és felkötve kell hordanom hanem a mint a kertemben járkálok, jobb kezemben a nagy ásós bot, a minék a nyelét Teleki Sándor gróf barátomtól kaptam; egyszer csak, magam sem tudom hogyan, a rózsza ojtványokat babrálva, úgy ütöm magamat fejbe a botom kapós végével, hogy ha más ember ütött volna így meg, azt legkevésbé 50 forint bírságra ítélte volna el a királyi tábla. Épen azt a sajtó ideget találtam el az állkapozámon, a mi akkor pezsdült meg, a mikor valami nagyon savanyuba harapunk. Egész éjjel nem tudtam aludni a kétféle fájékony bizsergés miatt. S a közben úgy suttogta valami a hátam mögött: no hát, niucsen ördög? Hát az ki volt, a ki a tenyeredet végig hasította? Hát a ki a nagy botoddal eltalálta a pofadon, a hol legjobban fáj? Ki volt akkor ott? En voltam ott! „Magam az ördög!“

Igy azután felkötött kézzel, feldagadt állal nem mehettem el a fényes nászünnepélyre melyre ő fensége József főherczeg és fensége neje kegyesek voltak meghívni; hanem levélben küldtem meg ő fenségeinknek szívemből jövő üdvkívánatomat.

Es ime az engem ért szerencsétlenségcskének (ezt a szót sem használták még soha diminutívumban) a fentebbi levél lett a nagybecsű eredménye; melynek minden sora kedves világitásban tünteti elő azok magas írójának lelki világát; különösen az a részlete, melyben a királyleány menyegzője s felséges szülőinek fájdalommal vegyült öröme van visszaadva; valami megindítóan szép. Az ég tartsa meg szeretett főherczegünket Hazánk és fenséges családja számára

sokáig! Lássa boldoggá lenni a legapróbbat is. Adja az ég, hogy mindnyájunknak elmúljon legyen az a mi táj, tartós legyen az a mi öröm.

Es utóljára mégis az én regényemnek a czime legyen igaz.*

JÓKAI MÓR.

Az államvita.

GUY DE MAUPASSANT.

(Vége.)

A közelemben csoportosan álló nyárspolgárok nevetni kezdtek.

— Igazad van Pikart, az eféléktől megkímélheti magát az ember.

A doktor erre azt dünnyögte, hogy: „majmok!“ Kardját és revolverét odaadta egyik katonájának és lassacskán a tanácsház felé indult, szeimeit az ablakok felé irányozva, hogy nem látja-e valahol egy puskának a csövét.

Mikor csak pár lépésre volt az épülettől kinyitott két ajtó, a melyik a szomszédos iskolához vezetett és a széles piacra apró emberek tömege özönölt ki, fuoskák, leánykák s játszadozni kezdettek. Fűtyölve és lármázva zsbongták a doktor körül, úgy hogy nem birt szóhoz jutni.

A mint a taualók közül az utolsók kijöttek, az ajtókat ismét becsukták.

Végre a gyermekcsoprot szétszórtott s a doktor hatalmas hang szólni kezdett:

— Barnetot ur!

Az első emeleten kinyitott egy ablak s láthatóvá lón a maire kocsiny termete.

— Uram; — hangzott a parancsnok szónoklata. Ön bizonyosan értesült a töréne-

* Jókai új regényének a czime: „Nincsen ördög.“

lázadó Kupaként büntetni eljárásért, mert az már ősi szokás, hogy az igazságos és jogos álláspontot, a szóban forgó ügy ismerése nélkül, mindnyájan szívesebben előlegezzük a szolgabíróknak, jegyzőnek szóval a közigazgatási tisztviselőknél, mint az őket ellenőrző és felügyeletet gyakorló főispánok.

Mult idők tradícióján alapszik ez bennünk és nehéz szívünkre venni azt a normális elvi bázist, hogy a főispán nekünk nem ellenségünk, a kivélt kurucz hazafiság, tehát okvetlenül dicsőrendő tény, sőt sok esetben még Cló könyvébe feljegyzendő esemény, szembezállani, szemébe, mint a zsarnokság képviselőjének, megmondani az igazat és egy-egy hangzatos frázissal a hazára és a szabadságra hivatkozva, a rakoncátlan marjart hazafiságnak szegődni szolgálatába.

Hosszu évszázadok érlelték meg a mai felfogást. Más politikai és társadalmi viszonyok között más volt a mérték, melylyel a hazafiságot mérte a kor, azonban ma már alaposan megváltoztak a körülmények, hanem azért a felfogás még tartja magát, korladdó monumentumakért a mult idők emlékének.

Megszoktuk a régi viszonyok rossz állapotait, mert a magyar ember jobban meg szokja a rosszat, mint a jót. Vérmérsékletében, természetében gyökeresedik a zárkózottság, bizalmatlanság mind-nem iránt, mely nem a zöld aszta kupa-kaputásától vette eredetét.

Tiszteletreméltó, hazafias emlékek ezek, mert valóban az alkotmányosság védő pajzsai voltak egykor a megyei országgyűlések, hol hathatós szót emelni a közigazgatás autonómia mellett a fenálló intézmények és viszonyok keretében, mindenkor az alkotmányos szabadságnak vált hasznára.

Már háromszáz éven keresztül voltak a megyei főispánok. — de bizony azok se mind — a bécsi osztrák, tehát absolutizmusra törekvő kormány alkalmas kémei, rendezésített közegei azon szolgálatra, mely nem a magyar alkotmány jelgét vitte zászlóján. Mikor a sok esetben magyarul sem tudó és lakását állandóan Bécsben tartó mágán főispán a megyegyűlésekre megjelent a székvárosban, eszébe jutott a bántalom és zaklatás egész sora a magyaroknak, melylyel a bécsi állam-niszterek közegei szurták, sebeztek alkotmányos érzelmüket, — s a hazafiatlan kormány zsoldjában álló főispán aki rosszabb volt sok esetben a Bach világ „Comitats-hauptmann“-jánál is, nem lehetett valami jó barát az alkotmányra féltékeny nemességgel.

Hanem azóta a világ nagyott fordult. Főispánjaink valóban főispánok, a közigazgatás terén az alkotmányos magyar kormány közegei, a kik a székvárosban laknak, hivatalviszálatot tartanak, ellenőrzést gyakorolnak és nem csupán a liberális alkotmányos érzést elfojtani járnak le közénk Bécsből.

A világ annyira nagyot fordult, hogy a nemesség alkotmányos érzelméi ma már nem a renaissance életétől érintett liberalizmusból veszik táplálékukat, ha nem a genty hazafiság vált conservatív eszmék conglomeratává — mert hiszen maga az alkotmány, melyet ellenőrzünk, van azóta más, a korunk megfelelő alapra fektetve.

Az ősi idegenkedő felfogást nagyban élesztette a Bach világ alkalmánnyellenes uralma, s mikor az alkotmányosság feldarabolásával újra a hazafiak léptek a tetek mezejére, még az emléke is utálatos lett mind annak, a mit az osztrák szellem meghonosítani próbált.

Demokratikus jelszók alatt becsémpésztek a hazafiság fogalma alá az ősiség esz-

mését s így vált az általános liberális győzelemre segített nemesség, a haladó korral szemben a conservativizmus híve. A nemzeti büszkeség azonosítva a megyei választásokkal, megteremtette a gentry arisztokráciáját s így éppen azon eszmék ellen küzd a jelen nemzedék, melyek ellen apái fegyvert fogtak. Ez így olvasva talán visszásnak látszik, de ha gondolkozunk egy kevéssé felette, arra a meggyőződésre jutunk, hogy fájdalom, mégis így van.

A virilis intézménnyel beoltott megye ekép kifoltozva került át az újabb alkotmányos éra alá. Szóvivői, szereplői ismét a volt nemesség tagjai, kik — tisztelet a kivételnek — büszkébbek nemességükre azon ösöknél, a kik a kutyabőrért mégis haltak, ha kellett, pedig ma már semmiféle kiváltságnak nem szolgál paraplóján az az ármális. De hát úgy tesz a mi gentrynk is, mint a kova, a kinek örökké felhuzott eső és napernyője, bár foltos, de azért mindig feje felett diszlik mert úgy elromlott, már, hogy le sem lehet többé huzni.

Igy van aztán, hogy a megyei zöld-asztaloknál — háia istennek, hogy csak egy évben 4-szer — nem azt csináljuk, a mit kellene, hogy ellenőriznénk a közigazgatást és munkálkodnánk a jövő nemzedékek, hanem szónoklunk nagy garral a kormány tulkapásai ellen mint Don Quichotte de la Mancha és verjük a mellünket, hogy nekünk oda ne merje dugni az orrát megyei tisztviselőnek olyan, a kinek gentry rokonsága nincs, mert visszakergetjük a hazájába! Az a szegény jó polgárosztály pedig, mely a virilis intézmény alapján nagy választás utján mellé került a gentrynk a megyei zöld asztalhoz, jó szívvel segít útna a napraforgó ellenséget Sancho Pansa kint, hiszen legelőbbszintén tisztelet a kivételnek — az a legforróbb vágya, hogy gentrynek nézzék valahogy, ha másképpen nem, legalább tévedésből.

Eképen a predikatum már mindjárt kvalifikál bármiféle megyei álláson, még ha egyéb kvalifikáció hiányzik is. Mikor pedig megyei választásokra megalakulnak a pártok, fő szempont az, különösen az ellenzéki oldal hatatlansága nézve, hogy jó pártmber legyen valaki. Az, hogy ért-e a közigazgatáshoz, teljesen háttérbe szorul, hanem azaz ember a gáton, a ki majd így meg úgy a szemébe vágja az igazságot a főispánnak, mert hiszen az igazság sohasem a felebbvaló részén szokott lenni, így tartja azt az igaz hazafiság receptjeje.

Nagy aztán az öröm Izraelben, ha választás után a pártlapok hosszán és nagy sorokkal hirdethetik, hogy „pártunk fényes győzelmet aratott.“ Az persze magától értődik, hogy „pártunk“ hivatalba jutott férfai mind, kivétel nélkül közigazgatási lángelmék. Es hány embernek jut eszébe ilyenkor arra gondolni, hogy mennyi tisztességes ember existenciáját vette el azon véletlen, hogy most x párt legyűzte y pártot, míg majd 6 év múlva y párt teszi azt x párttal és hasonlatosképen formaliter kicsap egy csomó kenyérkeresőt szolgálatából, csak azért mert azok nem a győző párt egyedül údvre vezérlő elveit vallják. Már pedig ki merné józan logikával állítani, hogy az egyik párt tisztviselő jelöltjei, legyen az bár kormánypárt vagy ellenzék, mind csupa szemenszedett közigazgatási kapacitások, míg a másik párt jelöltjei egytől egytől tökéletlenül kvalifikálatlan s ihederek?!

S az ilyen választási alkotmányos harcedulások képezik dönthetetlen bázisát a magyar

alkotmányának — municipalistáink szerint — mert ha mi választjuk a szolgabírókat, az alispánt, akkor mi parancsolunk vele. Snem veszik tekintetbe, hogy a közigazgatás ma már nem gentry-sport, melyhez mindenki ért, hanem kenyérkereseti pálya, melyen nem lehet párt ellenszenvből áltáskos elcsapások által szaporítani a társadalmi proletárok számát.

Ezekre mondhatjuk el joggal, hogy közigazgatásunk rossz, állapotunk e téren fűrhethetlen.

Napi hírek,

— Az épülő Debreczen. Városunk a nyár folyamán számos csinos, a nemesebb izlésnek hódoló épülettel gazdagodott. Alig van olyan utcánk, a melyen a tavaszon egy vagy több új magán háznak építését ne kezdték volna meg. Ezek már részben készen vannak, részben fedél alá jutottak. Az építési kedv legjobban nyilvánult a Nagy-Czegléd utcán. Itt épült fel rohamos gyorsasággal az elegáns „Angol királyi nő“ szálloda emeletes épülete, szemben a színházzal. A debreczeni k a k a r é k p é n z t á r két telken épülő két emeletes bérházának udvari része már készen van; hozzátoztak az utcai résznek helyet engedő régi Auer-féle ház lebontásához. A B o s z n a y cég emeletes toldalékot épített ugyanezen utcán. Dr. R o t h s c h n e k V. É m i l a mult századból való házát egészen átalakította s erkélyes homlokzattal díszítette. Nagyvárad utcán is elkészült dr. T i h a n y i Sámuelnek német renaissance modorban tervezett háza. A Nagyujtelezán már lakható állapotba jutott B a l o g h Imre nagy, egy emeletes bérháza. Hasonló stadiumban van S t h á l Ede kenyérpáncsi szép bérháza. A D é g e n f e l d palota fel részén annyira haadt a munka, hogy már a tetőszerkezetet állítják fel; a tágas telket két udvarra osztó középső traktus is készen van. Anna utczán pedig már be is költöztek V a r g a Ferencnek nagy komforttal épült szép emeletes házába. Széchenyi, Várad, Péterfia, Hatvan, Csapó stb. utcákon is sok, földszintes és többnyire csinos magán lakásokon dolgoznak, ugy hogy jövő évi május elsejére, a mikor a kir. tábla érkezik, száznál több egészen új tágas, kényelmes lakás lesz kiadó. A v á r o s é p i t k e z é s e i az idén is jelentékenyek. A nagyerdőn két egy emeletes nyári lakot és erdőmesteri lakást, árokutczán kisdudóvot, kis-hatvanutczán és az ispotálylapon ev. ref. elemi iskolákat, a ménlótelepnl új istállókat, legénységi lakot épített. — Terjesztette a csatorna és köburkolat hálózatot. Kisvárad, Nagyvárad, és Czegléd utcák aszfalt gyalogjárói készen vannak; a bérkocsi állomásokat aszfalt burkolattal látta el. Jelenleg a Széchenyi utca aszfaltozása és az aszfaltított utcák pianirozása, az átjárók és keresztutaknak az aszfaltgyalogjáróhoz való igazítása folyik. — A háztulajdonosok is sietve tataroztatják, meszeltetik házaikat, kivált azokon az utcá-

kon, melyeken Ő Felsége keresztül fog menni. Rövid idő múlva hozzáfognak a Királyi tábla ideiglenes helyiségeül elfogadott Korona szálloda átalakításához, a mivel ugyancsak sietni kell. Valószínűleg már szeptemberben megkezdik építeni a királyi tábla épülete is a Korona telkének Kisujtelezai felőli részén. — De ez is csak ideiglenes helyiség lesz. Azonban azt haljuk, hogy a tanács egyik most épült s alkalmasnak nyilvánított új ház tulajdonosával ismét alkudozásba lépett ezen épületnek a Kir. táblára számára való kibérlése iránt. Ha az alku megkötötnék, nem lenne szükség a tervezett ideiglenes új építkezésre. — A nagy arányú építkezések azonban csak ezután indulnak meg egy város, mint magánosok részéről.

— A debreczeni ref. egyház aug. hó 8 ik napján d. e. 10 órákor közgyűlést tart Tárgy: folyó ügyek.

— Jókai buzája. A színészeti kiállítás kiállítói közt van Jókai Mór is. A nagy regényíró egészen új oldalról: mint szántóvető fogja magát bemutatni. Jókai kiállításában arany és ezüst emléktárgyak közt egy liter buzaszem is látható, üveg alatt. Ennek a k buzának nevezetes élettörténete van. A buzát tádnik a szabadságharc alatt Jókai maga természetesen Debreczen mellett és pedig a Petőfi Sándor telkén. Igen szép kővér pirosszemű a buza; szóval Jókainak ez a munkája is poepásan sikerült.

— Kütünön sikerült táncvízga'om. Az „István“ gőzmalom társulat maukásaink önképző és segélyző köre által folyó hó 2-án a Margit fürdő dísztermében tartott táncvízga'om kirünönn sikerült. A terem z-ufoláig megtelt vendégekkel, kik igazi magyar jókedvvel és a siker felőli lelkes désel-másnap reggelig jártak a Rácz Karoly által talp a á huzott régi jó magyar csardások és a táncread szeriat megálapított tánczokat. A kör iránt ér-dklődő közönség köréből is számosan jelentek meg a mulatságon. Ott voltak: Bauer Ignác gépgyáros, Ficher János, Fodor József kereskedők, Köszegi László áltami mérnök, Simon István gőzmalom tulajdonos, Bisutka Gábor építész urak nejjelkel, továbbá Dr. Cikos Sándor, Király Gyula, Kutassy Imre, Pállay Béla, Lidenfrost Armin, Truka Gotlieb, Heindl L. és Koch N. cs. és k. főhadnagy urak végre az „István“ gőzmalom társulat tisztviselői majdnem teljes számmal. Az első négyest 150 pár tánczolta, ez olyan numerus a minő ritkán fordul elő a mai majálistozó világban. Egy kütünő tánczosnak ösmert uri ember megjegyezte, hogy itt ám szabatosabban jártak a négyeseket, mint az elite bálokban; sőt hozzátette hogy most már ő is visszaemlékszik, hogy tanulta a francia négyest tánczolni. A brutto bevétel a fellízüzetekkel együtt 307 frt. volt, mely összegből leszámítva a kiadást 72 frtot, a kör javára tisztán 235 frt. maradt. Gratulálunk a sikernek, de főleg a derék rendezőségnek mely nem kimélt sem időt sem fáradságot a vigalom létrehozásában. E siker buzdítsa a kör minden egyes tagját kitartó munkásságra és egyetértésre.

— Eljegyzés. M a n d e l Samu kabai földbirtokos és megyei bizottsági tag eljegyezte S t e i n e r Malvin kisasszonyt Szolnokról.

tekről, melyek a kormányformát megváltoztatták. Az, a kit ön képvisel már többé nem létezik, azok, a kiket én képviselek most a hatalom urai. Ezen sajnálatos, de elkerülhetlen körülmények következtében felszólítom önt az ifjúkötársaság nevében, hogy a hivatalokat, melyeket eltörölt hatalomtól kapott, adja át nekem.

Barnetot ur erre következőleg válaszolt: „Doktor ur, addig, a mig azok, kik a tisztsegeket kezembe adták, fel nem mentenek viselésük alól, maradok hivatalomban. Mint maire, itt a község házába otthonomban vagyok s itt is maradok. Egyébiránt kísértse meg, hogy kiűzzön.“ Ezzel bezárta az ablakot. Csapatjával visszatérve, a parancsnok tetőtől-talpig végig mérte Picart hadnagyot s megvettő hangon szót: — Ön szóházi, ön nyulsvívi, szegyenére válik a hadseregnek. Ezennel megfosztom rangjától.

Mire a megfenyített így válaszolt: — Ki a kö bánja. Es elvegyült a néposoport közé. A doktor tanakodott: Mit tegyen? Ostromoltassa az épületet? Engedelmeskedni fognak emberei? Es végre: van-e joga ezt tenni?

Egyszerre helyes gondolat villant meg agyában. A táviró hivatalba szaladt, mely a piac tulsó oldalán állott. Három sügönyt adott fel.

A czimei ezek: „A republikans kormány tagjainak Párisban.“ „Az új republikanus prefektnek. Rouen.“ „Az új republikanus alprefektnek. Dieppe.“

A táviratokban vázolta a helyzetet, ismertette a veszélyt, melyben a község a maire miatt forog, leirta a község háza előtti táborozást, felajánlotta hűséges szolgálatát, parancsokat kért és összes czimeit aláírta a táviraton.

Aztán visszatért hadseregéhez, kivett a zsebéből tíz frankot, mondván: — Ime barátaim, egyeték és igyatok. Csak tíz ember maradjon itt őrségül, hogy a község házában senki se távozhassék.

Gunyorosan szót erre a ledegradált Picart hadnagy, ki az órással beszélgetett volt: — Persze! Ki nem eresztene könnyű dolgot. De bemenni. Ezt tegyék meg.

A doktornak eszébe jutott, hogy az ő dicsőségéről van szó, elhatározta, hogy reformokat fog életbe léptetni. Már-már a részleteken törte a fejét, mikor a távirda kapuja kinyílt s a sürgönyhordozó szolgáló jött, kezében két papirt fogva.

Előbb a parancsnokhoz ment s átadta neki egyik sürgönyt, majd áttopogott a piacon s a község háza ajtaján kopogtatni kezdett, mintha semmit sem tudna az ostromállapotról.

Egy kissé kinyílt az ajtó, egy férfikéz kinyúlt, megölelte a küldöncezt s átvette a papirt. A doktor most kiáltani kezdett: — Csendet kérek! A tömeg sugdosódnai kezdett, míg az orvos hatalmasan folytatta: — Halljátok a kiáltványt, melyet most kaptam a köztársasági kormánytól!

Magasra tartotta a sürgönyt nyomatékosan olvasta: „Régi maire lecsapatik. Ön gyorsan értesitse róla. Későbbi utasítások mennek. Az alpretekt helyett Sapin tanácsos.“

Ujjongott örömben. Szíve hangosan dobogott. Reszketett kezében a papir. De egykori alattvalója Picart kőmives a szomszédos csoportban így szót: — Jól van, jól. Mit használ azonban a felhatalmazás, ha amazok jó szántukból nem távoznak.

Massarel ur elsápadt. Tényleg, ha amazok önként nem mennek, most bátran kell velük szembezállni. Ez most nem csak joga, hanem kötelessége is.

Aggodalmasan tekintett a község házra, folytonosan reménykedve, hogy a kapu megnyílik s ellenfele kijön. A kapu azonban zárva maradt. Mit tegyen? A tömeg nőtönött s egyre sürribben csoportosult az őrség körül. Nevettek.

Egy körülmény különösen nyugtalanította az orvost. Ugyanis ha támadást vezényel, neki is csapatja élni kell mennie. Es ha netalán ő elesnék, akkor megszűnne a császárság képviselőjével szemben az ellentállás... Mit tegyen, mit tegyen? Száz meg száz terv cikázott át az agyán. Egy sem volt jó. Végre Pommel hadnagyhoz fordult: — Menjen gyorsan a patikáriushoz és kérjen tőle egy fehére kendőt és egy botot.

A hadnagy elisietett. Parlamentaris tanácskozásokat kell tartani s erre talán a fehér szín megnyeri a Barnetot ur legitimista szívét.

Pommel megjött a kért vászondarabbal és egy sprünyével. A zászlót zsinaggal erősítették meg. Massarel ur megfogta mind a két kezével és óvatosan lobogtatta a község háza előtt. Aztán elkialtotta magát: „Barnetot ur! Egyszerre az ajtó kinyílt s a szőlőt megjelent a három rendőr kíséretében.

A doktor meghátrált s mig ellenfelét ünnepélyesen köszöntötte, az izgatottság miatt fuladozva szót: — Uram! Tudatnom kell önnek a kapott rendeletet.

A mire a nélküli, hogy a köszöntést viszonozná felelt: — Visszalépek. De jegyezze meg jól, hogy nem félelemből, sem pedig az új gyűlölt kormány iránti engedelmisség miatt, mely erőszakkal ragadta magához a hatalmat. S miközben minden szót pontosan hangsúlyozott, e magyarázatot tette hozzá:

— Nem akarom, hogy azt higgyék, hogy egy napig is szolgáлом a köztársaságot. Erti! Massarel meglepetésében nem tudta, hogy mit feleljen. Barnetot ur pedig gyorsan eltűnt a szeglet felé a három rendőr kíséretében.

Dicsőségittasan tért vissza a doktor a tömeghez. Mikor már közel volt, felkiáltott: — Hurrá! Hurrá! A köztársaság az egész vonalon győzedelmeskedik.

A hallgatóság nem viszonozta a győzelemi rivalgást. Az orvos azonban folytató: — A nép szabad; ti szabadok vagytok, függetlenek, legyetek büszkék.

A falusiak közönyösen bámultak reá, a nélküli, hogy a dicsőség legparányibb sugara ragyogna a szemükben. Őt magát rettenetesen zavarba hozta a nép közönyössége. Mit kell mondani, mit kell tenni, mi által lehessen ezt a nyugodt népet felvillanyozni, hogy missióját teljesítse? E kérdések foglalkoztatták a parancsnokot.

Most egyszerre határozott. Pommelhez fordulva rávált: „Hadnagy, hozza el a község házából az excsászár szobrát és hozzon egy széket is.“

A hadnagy elment s nemsokára vissza is jött, kezében egy gypsy Napoleon szobrocskával s jobb vállán egy szalmaszékkel. Massarel ur pár lépésnyire elébe ment, elvette tőle a széket, letette, ráhelyezte a gypsydarabot, néhány lépést hátrálépett s aztán harsány hangon szólott a szoborhoz: — Zsarnok! Itt vagy hát, pocsekba és szemébe hullott zsarnok. Lépéseid alatt reszketett a haldokló haza földje. A szülői sors utólért. Megalázás és szegény bogdtek társaidul s te legyőzötte Poroszhoz foglya lettél. Es romjain összerombolt országodnak feltámad az új, ifjú, ragyogó köztársaság!

Hiában várt tetszészajt, egy hang sem hallatszott, sem taps. A báluló parasztek hallgattak s a szobor, hegyes bajuszával, ez

resztül fog men-
gnak a Királyi
fogadott Korona
pivel ugyancsak
szeptemberben
lyi tábla
kének Kiszut-
sak ideigle-
sz haljuk,
épült a al-
ház tulajdo-
ett ezen épület
való kibérle-
nek, nem lenne
új építkezése.
azonban csak
város, mint ma-
háaz aug. hó 8 ik
est tart Tárgy :
zeti kiállítás ki-
A nagy re-
szántó-vető
kiállításában
köt egy liter
att. Ennek a
este van. A bu-
alatt Jókai
a mellett
kén. Igen szép
val Jókainak
rült.
szvira om. Az
oká-an k ün-
vó hó 2-án a
tött tánczvíge-
szulák meg-
gyor jökdével
másap regge
al nap a bu-
és a táncz-
okokat. A kör
is számo-
váltak : Bauer
os, Fodor Jö-
ó álami mér-
sajdonos, Bi-
kkel, továbbá
gula, Kutassy
Armin, Trnka
s k. főhadnagy
társulat tiszt-
Az első négyest
merus a minő
szó világban.
ert uri ember
batosabban jár-
bálókban ; sőt
visszaemlék-
négyest tánc-
előfizetésekkel
szegből leszá-
javára tisztán
a sikernek,
ek mely nem
ot a vizgalom
sa a kör min-
ankásságra és
Samu kabai
ági tag elje-
szonyt Szol-

— **Uj iparvállalat.** Arról értesülünk,
hogy P o l l á k Samu aszfalt és cémentöntő
a ki jelenleg a magyar aszfalt részvény tár-
saság debreczeni munkálatait vezeti nagy
szakértelemmel, üzletét Kolozsvárról Debre-
czenbe fogja áttenni. — Ez a vállalkozás ar-
ról tanuskodik, hogy az aszfalt és cément
munkáknak bütere van Debreczenben, a mi
ismét Debreczen városiasodása mellett bizo-
nyit. A fentebbi hirt tehát örömmel jelezzük.
— **A tűz pusztításai.** A hetek óta tartó
szárazság veszedelmesen elősegíti a tüzesetek
szaporodását és emeli azok káros voltát. —
A debreczeni tanyákon is az utolsó héten
sűrűn fordultak elő tüzesetek, a melyek közül
néhány nagyobb terjedelmű volt s jelenté-
keny kárt okozott. — Tegnap délután H u t-
fl és z Kázmér tanyáján a cséplőgépből ki-
pattant szikrától a már kicséplést szalma tüzet
fogott s három kazal szalma és tőrek nagy
hirtelenséggel elhamvadt. — Este 9 óra táj-
ban az egész nyugoti égboltozatot vörös-sárga
fény világította meg, mely hosszú ideig nem
hogy gyöngült és összéb szorult volna, de
erejében és tömegében folyton gyarapodott.
— Még a város nyugoti részén lakók is azt
hitték, hogy a tűz vagy a vásártéri indóház
melletti faraktárban, vagy valamelyik ottani
szállós kertben pusztít. — A tűz a Nyiregy-
háza felől jövő vasutasköz már Hadházon
észreveték. — Pedig a tűz a várostól jó fél-
órnyira, a R o s e n b e r g féle tanyán, a
Nagy Sándor halma közelében ütött ki, a hol
még eddig ismeretlen okból kigyuladt egy
buzasztag. A tűz gyorsan elharapódzott az
ott felhalmozott nagymennyiségű gabonakész-
letre, mely bő tápanyagul szolgált a pusztító
elemek. A tüztőlők kivonultak egy géppel,
szekercével és horlókával, de alig menthettek
meg valamit. Munkájukat nagyon nehezítette
a víz hiánya. Leégett 3 és fél asztag buza,
4 kazal szalma, 4 kazal tőrekkel, egy cséplő-
gép és pár száz métermérsza kicséplést buza.
— A leégett tárgyak biztosítva voltak. —
A tűzrendőri vizsgálatot ma délután tartja
meg a mezőrendőrség. — Vidékről az esti
lapok nagy tüzesekről hoznak hírt. — Fe-
jérmegyében a szabadságharcból ösmeretes
M o ó r mezővárosban több száz lakóház égett
s a tűz több ember áldozatot követelt. —
M á c s a pestmegyei községen ugyancsak
tegnap 80 házat pusztított el a tűz.
— **Öngyilkos rendőr.** S z i l á g y i István
45 éves mezei közrendőr ma délben csillag-
utcai lakásán agyonlőtte magát Tetének oka
ismeretlen.
— **Műkedvelői előadás.** Folyó hó 3-án
Pallagon a gardász ifjuság által tánczszal
egybekötött műkedvelői előadás tartott. —
A műsor mozdolók, szavaiat, „Süketnek
kell lenni“ című egy felvonásos vígjáték s a
„Piros bugyellár“ Csepregi népszínművé-
vénk első felvonásából állott. A szindara-
bokat C s i s z á r Béla s a tánczmulatságot
H o s s z u Albert a F r á t e r István urak
rudezték. Az előadás, műkedvelőktől valóban
nem várt sikerrel folyt le. A vígjáték eleve
alakokat, a népszínmű pedig oly talpra esett
paraszt legényeket mutatott fel, melyek bár
mely városi színpadok is becsülete-re váltak
volna. Roos Gizella kisasszony Z-őt szere-
pében a legszebb biróné volt s kellemes cse-
gő hangja meglepte a közönséget. Megemlí-
tendők még egyes játékokért Hosszu Albert
(Török Mihály) Kiss Sándor (Kócsa Gyurka)
Fráter István (Csillag Pál) s a vígjátékban
C z R o o s P i r o s k a úrnő (Eglentin)
Snassel József (Placido) Csizsár Béla (Da-

moise) Váguer Imre (Bonifás) urak. — A
városból és vidékről nem remélt számmal je-
lentek meg vendégek, családok, kedves leány
koszorú kíséretében és az előadást követő
táncz mulatság kiválóan kivirradt tartott,
de a jókedvű fiatalok még a késő reggeli
órákban is azon bústák a Magyar hegédije
mellett hogy semmi sem tarthat örökké.
— **Régi vendéglő régi tulajdonos** kezébe
került újra. Ugyanis Vilmos Lajos a piacához,
s színházhoz közel eső, Sass utcán fekvő ven-
dégelőt, sörcsarnokát ismét saját kezelése
alá vette: a mi más szavakkal annyit tesz,
hogy a helybeli és vidéki közönség által év
tizedekek óta előnyösen ismert vendéglő aszta-
laira az ételek kitünő magyarkonyhából s
a borok tisztakezelésű gazdag pinczéből, a
sör a leghíresebb gyárakból kerülnek ki pon-
tos kiszolgálás mellett. Jónak láttuk a fen-
tieket mihez tartás végett a közönség becses
tudomására hozni. —
— **Baross és a vidéki malmok.** A keres-
kedelmi miniszternek meggyűlik a baja a
malmokkal. A gőzhengermalmok igazgatóinak
kérelmére ugyanis a buza- és lisztszállítás
díjtételeit Fiumébe úgy Debreczenből, mint a
többi vidéki városokból annyira leszállította,
hogy a malmok új életre kelve, hatalmas kül-
deményeket m-nestettek már is Fiume fele
s nagyszabású kötékeket csináltak további szál-
lításokra. A díjtételek leszállítása — mázsán-
kint mintegy 30 krajczárral — körülbelül egy
héttel ezelőt jelent meg a vasuti hivatalos
lapokban és természetesen nagy volt az öröm
a vidéki malmoknál, melyeket ez az enged-
mény a pangásból emelt ki. Mily nagy volt
azonban meglepetésük midőn most, egy hét
tel utóbb, ugyanazon hivatalos lap a lisztre-
vonatkozó tarifa leszállítását téve véde-
s b o l eredetnek jelenti ki s csupán a buzára
vonatkozólag tartja fenn a szállítási árak
mérésülését. Ez a visszavonulás — természe-
tesen — igen kellemetlen hatást idézett elő
a vidéki malmok vezetőinél, kik azt hiszik,
hogy e „tévedés“ben részük van a konkurren-
ciától tartó fővárosi malmoknak is. A
sértett érdekek kielégítése végett a vidéki
malomtulajdonosok — Schlésinger Mórnak, a
Lászlómalom vezérigazgatójának kezdeményezé-
sére — Budapestben gyűlést tartanak és abból
megkeresik Baross minisztert, hogy az
előbbi hirdetőment, leszállított árakra nézve
tartsa fenn. A malmok a kérdéses tévedés
nagy összegekkel érdeklí, így a miniszter
döntvénye elé nagy érdeklődéssel tekintenek.
— **Elvesztett egy pénztárca,** a posta
hivataltól a sesta kertig, melyben 3 kis kulcs
s pénz volt. A ki megtalálta, a 3 kulcsot
legyen szives hozzánk beküldeni, a pénz
magának megtarthatja.
— **Mezei történet.** Egy falusi paraszt
minap meglátja tanítójukat a mezőn, s bár
valamiért haragudott rá, szőba áll vele, mond-
ván: „Azt tanította a fiannak, hogy a szent-
írás parancsa: oda tartani a másik arcunkat
is, ha az egyik megütik. Komolyan tanította
ezt?“ „Komolyan, mert úgy áll a bibliában.
Erre a paraszt képen üti, ráivalván: „Tartsa
a másikat is.“ A tanító azonban nem tartja
oda hanem letéperve, jól elveri, mondván:
„Az is a bibliában áll, hogy olyan mértékkel
mérj másnak, a minővel neked mérnek!“ Látá
e jelenetet messziről a faúra is s oda inti
a csósti ki a dulakodók közelében állt. Mi
bajuk azoknak?“ „Semmi uram, csak
magyarazták egymásnak a bibliát.“
— **Zongora tanítás.** Van szerencsém a
nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a
zongora tanítást továbbra is folytatom és
lakásomat Nagy Várud utca 2228. (Borsányi
ház) sz. alá tettem át. Alapos zenei oktatást
adok és minden igyekezetem oda irányul,
hogy a nagyérdemű közönség kegyét kinyer-
hessem. Özv. Poos Gyuláné. — Bővebb felvil-
lágosítást a szerkesztőség ad. —
— **Semmi komédia!** A bécsi udvart
színház agg todrásának: Fortmüller Henrik-
nek elhunytát. Egyszerűn temették el, mert
noha egy félszázadon át működött a színpad
aranyos világában, s-mmi hüség nem ragadt
gondolkozásra. Méy 1879. májusában megirt
„végakarati rendelkezésében megírta kurta
szavakban, hogy kívánja a temetését. Így
hangzik a rendelkezés: „Holton után utolsó
osztály temetés. Gyászjelentés nem kell.
Hírlapi jelentés sem. Kétfogatú kocsit vigyen
ki, de saját sirba. Se virág, se koszoru ne
legyen. Átalában minden komédia mellőzendő.
Siromon is csak fű legyen, ne virág. Ott te-
messenek el, ahol meghalok!“ Jellemző ren-
delkezés.
— **Ipariskolai ösztöndíj.** A városi tanács
részéről a következő sorok közzétételére kéret-
tünk fel. Pályázat hirdettetik a Debreczen
sz. kir. város által a budapesti állami közép
ipariskolában alapított hároméves ifros ös-
töndíjra. Pályázhatnak ezen ösztöndíjra ezen
törvényhatóság illetékességi köteleibe tarto-
zó mind aupa, a 15. életévüket betöltött tanulók:
a. A kik a budapesti állami közép-ipartano-
dának már rendes tanulói. b. Azok a kik az
iparos tanulók számára szervezett iskola há-
rom évi tanfolyamát bevégezték s legalább is
jó osztályzatú bizonyítványuk van. c. Azok a
kik a polgári iskola, gymnáziumi vagy real
iskola négy alsó oszt. jó osztályzatú bizonyít
ványt nyertek. d. Iparos segédek és mindazok,
a kik a b. avagy c. pontban irt készült-
ségüket felvételi vizsgálat után bizonyítják.
Általában megkivántatik, hogy a belépni kí-
vánó növendék az általa választott szakoso-
port-beli iparágban már előre gyakorlatot
szerzett s legalább is azon két havi nyári

szűnő alatt, a mely után a közép ipar is-
kolába akar lépni, a gyakorlatban foglalko-
zott legyen és ezt hatóságilag hitelesített
bizonyítványával igazolja. Az iskolai és gy-
akorlati bizonyítványokkal felszerelt folyamod-
ványok folyó évi Augusztus hó 20-ig Debre-
czen sz. kir. város Tanácsához nyújtandók be.
A intézet végbizonyítványa a gépészeti, ve-
gyészeti; fémvas ipari és táipari szakosztá-
lyok tanulóinak jogot ad a szabályok körébe
tartozó a képesítésnek kötött iparágak üzese-
re, az építészeti szakosztály tanulói pedig e
vég bizonyítvány alapján három évi gyakorlati
működés igazolása mellett jogosítva vannak
a k ö m ü v e s, k ö f a r a g ő s és az á c s
m e s t e r s é g g y a k o r l á s á r a . —
Azon tanulók, kik valamely közép iskola négy
alsó osztályának sikeres elvégzése után lép-
nek az intézetbe s itt a három évi tanfolyam
mögé szintén sikeresen végzik el, a katonai
szolgálatnál az egy év önkéntesség kedvez-
ményében részesülnek.
— **Vay Sarolta ügyében** a klagenfurti
törvényszék véleményét kért a bécsi orvosi
fakultástól, mely Meynert professzort bízta
meg annak elkészítésével. A hírneves profesz-
sor felfogásait az e célra összehívott bizot-
tság mindenben helyeselt. Meynert professor
Vay Sarolta férjasa hajlamaiban és szokásai-
ban nem az elfajulás szíptomáit látja, hanem
azt a nevelésnek tulajdonítja.
— **A vadházasság apológiája.** Kovács Er-
zsók asszony nem valami híreség, ragyaverte
az oroszja, fitos az orra. De a szive forrón
s lelkében sok a természetes jószág — mert
nagyon szerette azt az embert, a Józsi. Jö-
vad, marczona legény, hatalmas fejű erős
indrattal, bámulatoz izmerővel. De az Er-
zsók rabja. Egy pillantásra megszéldül, egy
mosolyára feléled, a mint végig simítja a
homlokát, azt a durva, izapságos homlokát
a seeme is jószágos fénybe ragyog fel.
Erzsók asszony mosónő, Józsi molnárlegény.
Együtt laktak, vagházasságban de boldogan
megelégedten, Nem egyszerre történt ugyan
de mégis meg történt, hsgy Józsi szeretni
kezdte, ha Erzsók a Május Sárihoz jár mosó-
ba, ha érte kell emenni, de nem Erzsók
kedvért. Sári jól fogadta, etette-itatta, ked-
vébe járt, elmondta buját baját, özvegye
történetét, feldicsékedett házasokájával szép-
séges szép leányával, Zsófiával hízelt a nagy
embernek. Nem kísérte egy este Józsi
az Erzsókot, másnap este sem, oda szállott a
Sárihoz s — elvette a Zsófit. Nagy volt a
lakzi, de a Józsi lelkében kiserített'végül az Er-
zsók jó szive, a kis Pista emléke. Zsófi szép
de hideg lelkű asszony volt. Józsinak sziv
kellett, melegség kellett, forró szerelem kellett
Esténként eszébe jutott a régi nagy jó boldog-
sága, a kis fiúnak dadogása, az Erzsók me-
leg hangja — s fájt a szive, keservesen fájt.
Minbenen duzóskodott, össze kapott az
anyósával, feleségével, összeaz egész világgal.
A haragból olyan könnyen válik a düh s a
düh kitör, ha titkolják, ha láncokba verik is.
Egy ilyen indulatrohamban verte le Sárít a
lábáról s mire magához tért, börtönbe került.
Ott iz erősen fájt a szive, nem érzett megbá-
nást. Azt gondolta: levetem, mert megér-
demelte. Miért csábított el az Erzsóktól? Mi-
ért? Egy vasnap délelőtt őtt is kihívták az
udvarra látogatója jött. Zordanon ment le.
Nem talogott, mint a többiek, nem repetett
a szive az örömtől. Erzsók asszony várta,
kezeiben a sóval s tisztá ruhával miket sza-
bad a rabokhoz beadoi. Meglátta. Csak oda
rogyott az Erzsók lábaihoz és sirt keserve-
sen. Majd három esteződ mulva!
— **A női ruha sulya.** Korányi Frigyes
dr. a budapesti egyet-m kitünő professzora,
a berlini Klinische Wochenschrift legutóbbi
számában a nemzetközi orvosi kongresszusnak
ajánlva tesz köze egy nagyérdemű cikket. —
A cik a nők öltözködéséről szól s azzal kez-
dődik, hogy Korányi dr. védelmébe veszi
beane — a fűzőt. A fűzőnek tudniillik olyan
nagy a bünlajstroma, hogy neki tulajdonítják
még azt a rosztat is, a miről nem tehet.
Azt bizonyítja tudniillik Korányi profesz-
sor, hogy a nők vándorvadásának a fűző csak
nagyon kevésé oka. — Különben — jegyzi
meg Korányi — azelőtt tudvalevőleg szoká-
sosabb volt a szoros fűzés, mint a legutó-
évi édekben. A legújabb fűzők kevesebbet
adnak a „darázstermet“ kieroszakolására. —
Korányi a vándorvadás, mely 20 év óta a nők-
nél folyton gyakoribb lesz, nem annyira ennek
mint a női ruha nagy sulyának és a ma-
gas cipősaroknak tulajdonítja. Némely vidé-
ken a parasztnők a szokáshoz híven teljes
életükön át kénytelenek 6—7½ kilogrammos
ruhát magukon cipelni. Az urinők divatruha
változó. Korányi dr. több budapesti úrváros
zületben méréseket végeztetett és ezek ered-
ménye az, hogy a legújabb divat szerinti nyári
ruha alsó ruhával egyszerű kiállításban átlag
1800 gr. gazdag kiállításban 3500 gr. Öszi
viselet egyszerűen, két alsó szoknyával 2600
gr., gazdagon 4209 gr. Téli viselet egysze-
rűen 4000 ar., gazdagon 6200gr., a köpönyeg
még nincs beleértve. Az urinők két év előtti
viselete a nehéz rojtokkal, gyöngydiszszal, stb.
még többet nyomott Korányi dr. az üldö-
zött fűzőt még azért is védelmébe veszi, mert
az — ha nice tulságosan befűzve, — a ruha
snyl egyrészt a csipkéről a felső testre át-
veszi. Azok a nők, kik nem viselnek fűzőt,
vagy tulságosan szoros fűzőt viselnek, egy-
formán roszul járnak: a ruhasnyl káros ha-
tását egyaránt szenvedik.
— **Angolosan.** Az angol turista a va-
sutról a szállóába hajtat: Szobát kérek!

Szállótulajdonos: Sajnálom, de
nem adhatok önnek helyet. Csupán egyet-
len szobám van még, hanem abban leányom
lakik.
— Ebben az esetben megkérem a lány
kezeit.
— **Bakfi.** M a m a : Te Miczi, talán
ikrek ezek a Kolompérdy lányok, hogy olyan
szakasztott egy formák?
M i c z i : Nem, mama de alig van kö-
tük két-három hónapi korkülönbség!

Apróságok,
N a i v .
V ö l e g é n y : „E szerint azt ohajtod
édes Klárikám, hogy nászutra Svédhonba
menjünk. Miért ragaszkodol épen ehhez?
M e n y a s s z o n y : Hát tudod, éde-
sem, Svédhon a térképen rózaszínre van
festve — és ez a szín nagyon illik a ruhá-
imhoz.
F é l r e é r t é s .
U r n ő : Figyelmeztetem, hogy előbbi ese-
lédemet azért bocsátottam el, mert baka ked-
vese volt.
C s e l é d .
O h kérem, nekem nincs bakám, hozzám
huszár jár.
Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos :
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs : Karczag Vilmos.

Schwarze Seidenstoffe von 60 kr.
bis fl. 11.65 p. Meter — glatt und gemus-
tert (ca. 180 versch. Qual.) — vers. ro-
ben und stückweise porto u. zollfrei das
Fabrik-Dépót G. Henneberg (K. u. K.
Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. —
Briefe kosten 10 kr. Porto.

Kunz József és Társa
Budapest, DEBRECZEN, Nagyvárad.
Vászon, készfehérnemű,
szőnyeg
divat és rövidaru
r a k t á r a .
Menyasszonyi
k e l e n g y é k
teljes kiállítás elvállaltatik.

Dohányzsinog legjobb minőségben.
T. ez.
Raktáramat tetemesen nagyokbitva, van sze-
rencsém alantjegyzett árakat nagybecsű figy-
léme alálanai
Finomított CZUKOR,
mindenfaján
FINOMKÁVÉK,
(melyekből naponta friss porköféssel is szolgálunk)
Gözmalmi liszt és korpa
napi ár mellett,
mindentelje fölzelékek
finom rizskeményítő, friss töltésű ásvány és
gyógyvizsek, festék, frisz, elismert jó mi-
nőségű szoba padló-lackot,
lehető legolcsóbb ár mellett.
Szives látogatását kérve, kiváló tisztelettel
KOHN HENRIK.
CARBOL POR fertőtlenítéshoz.

Szabó Lajos fiai
özégnél
jutányos, szabott árakhoz kaphatók :
legjobb szabású és varrásu
kész férfi ingek.
Gallérok, kezelők, nyakkendők.
Kész lábbravolók.
Nagyválasztékban :
harisnyák, kesztyűk,
esernyők.

a mozdulatlan, mintegy páncézzal övedzett
szobor mintha Massarel urra nevetne, kiállha-
tatlan gunyoros nevetéssel.
Igy állottak egymással szemköt, a Na-
poleon-gyászdarab széken, az orvos töle há-
romlépésnyire, egyeses testtartással. Vissza-
tartott düh fort benne. Dühét nem enyhítette
az a körülmény, hogy mellette a nép közö-
nyös. De miképen is lehessen felizgatni, tűzbe
hozni ezt a buta tömeget és így a közzvéle-
ményt meghódítani?
Most megérezte a derekára kötött re-
volvert. Tehát szent lelkesedésében elővette
a revolvert és rálőtt az excészár fejére.
A golyó a homlokba furódott s egy ki-
csiny sötét likat képezett, hasonlót egy tinta
csepphez. A remélt eredmény teljesen
elmaradt s Massarel ur még egyet lőtt,
a melyik hasonlóképen egy kicsiny likat csinált
s a harmadik szintén. Még a következő há-
rom lövés is horszolódás volt. A szerencsétlen
Napoleon homloka kissé megkopott, de zeme,
orra és bajusza sértetlenül maradt. Most a
doktor legfőbb dühösségében, öklével felbori-
totta a széket s mig egy győztes vezér
diadalmas tartásával lábát a szoborra tette,
felkiáltott :
— Igy veszen minden áruló !
Mint hogy azonban a tömeg még most sem
lelkesedet s a publikum a bámullattól némán
állott, a következő parancsot osztotta ki az
örsgéeknek :
— Mindenki mehet haza.
Maga is hosszú léppéssel távozott hasonló
volt ez a futáshoz. Otthon azt mondta a szol-
gáloja, hogy a rendelő-szobába már több mint
három óraja betegek várják. Besietett. Ki-
nek kell az ő segítségé? A két pór volt, a ki
idegbajokban szedve. Türelmesen és csökö-
nyösen vártak reggel óta.
Az öreg azonnal ismét elkezdte szenve
déseit panaszolni :
— Eleinte épen úgy éreztem, mintha
egerek szaladgálnának a osontjaimon. B.

R
1966

DINYE

Legnemesebb faj Csajkos-féle
sárga- és görögdínyét
ajánl, és a dinye jóságáért felelőséget vállal

Parti Ferencz
fűszerkereskedő
Czepléd-utca 19. a színház mellett.

Hurka-estély.

PÉTER PÁL csapó utcai
„Csokonai“-hoz czimzett vendéglőben szombaton estve

HURKA-ESTÉLYT

rendez a
Zsiga Józsi
zenekara közreműködése mellett.

Kardos László

DERECZENBEN,
CZEGLÉD-UTCZA és PIACZ UTCZA.
Ajánlja, mint időszerű cikkeket:

nyári piqué, trico, plüsch mosó-
paplanjait,
mosó színes alsó-szoknyáit,
nyári fehér és színes
ruhászövefeleit.
Továbbá olcsó és díszes
függönyeit, ágyterítőit, ebédlő és
kávés terítékeit.
Nagy raktárhazai (szepesség) i
damast árukban.

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szíves tudomására adni, miszerint az eddigi siker által bátorítva, jó hírnévnek örvendő

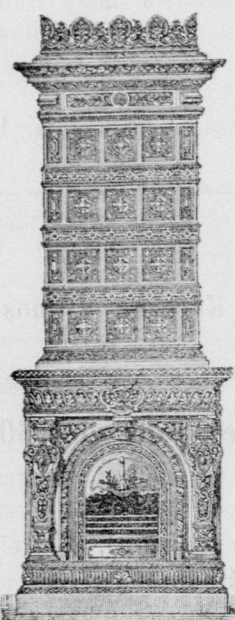
butorraktáramat

a jelenlegi kor igényeinek megfelelő módon nagyobbítottam, úgy hogy most azon kelles helyrebben vagyok, a

legnagyobb mérvű rendelményeket
is pontosan, jutányosan és a legszebb kivitelű szolid készítményű árukban teljesíthetni.
Egyszersmind a kárpitos és diszitói munkáknak legolcsóbb árban elfogadására is ajánlkozom és amídon a n. é. közönségnek irántam eddig tanúsított szíves bizalmára támaszkodva, annak további becses pártolását kérem, vagyok

teljes tisztelettel
Killer Ede
Debreczenben.

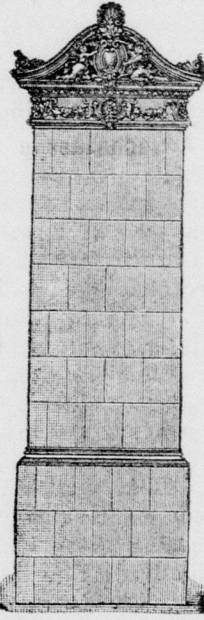
HONI GYÁRTMÁNY.

Az „Eperjesi Népbank“
Kályhagyára

mely a legújabb időben Eperjesen épült s a külföldi gyárak mintájára a mai kor igényeinek megfelelőleg tetemes költséggel rendeztetett be, azon kellemes helyzetben van, hogy az elsőrangú külföldi gyárak módja és mintái szerint készített hazai gyártmányával a fokozottabb igényeknek is, még pedig a külföldi-éknél jutányosabb áron megfelelni képes.

Miért is igen jó minőségű és izlásteljes kivitelű

cserép kályhájának

nagyobb választékát és készletét felállításával vagy anélkül a t. cz. közönségnek távolabb fekvő vidékekre is, megvételre ajánlja.

A minták megtekinthetők az árjegyzékek kapuán és megrendelések tehetőek **KOVACS GYULA** vaskereskedő úrnál Debreczenben, Nagyjutca szegletén, a „Bika“ szálloda mellett vagy Eperjesen a tulajdonos

Eperjesi népbanknál.

Idegbajban szenvedőknek!

Korunk legelterjedtebb betegségei közé tartoznak az emberiség legnagyobb részét terhelő idegbajok. — Idegrendszerünk fenaforgó működési zavarainak eddig még ki nem derített életteni folyamata, s a legtöbb esetben ki nem puhatható okai a számtalan alakban felépő idegbajoknak, még miudekoráig nem engedték az orvosi tudományt szon helyzetbe juthatni, hogy valamely gyógymódot érvényre juttathatott volna.

Ezen helyzetből indult ki a Roman Weiszman féle Ueber Nervenleiden című röpirat elterjedése, mely a rendkívüli ideges állapotok leküzdésének egy újabb módjáról ad oktatást. Az eredmények oly bámulatosak és megépők, hogy jelenleg már nemcsak az orvosi szakirodalom, s nagyszámú jelentékeny orvos lepett közelebb a dolog lényegéhez, hanem a Weiszman féle gyógymód a Weiszmann féle készítmény a kérés eksterint egybetételének s az azzal elért rendkívüli gyógyeredmények hatásos m gvi szásnak alapján, a legutóbbi orvostudományi kiállításán Genth-en, dr. Vriese, belga kir. birodalmi tanár és vizsgáló biztos, dr. Utodjian cázári udvari orvos Konstantinápolyban, dr. Hamel Roos az élelmi szerk h mi-itási vizsgáló bizottságának igazgatója, N. Gilte a belga királyi akadémiá professorja és alelnöke, s az orvosi bizottság tagja, Van Pelt az orvosi bizottság tagja, Van de Vyvere a vegytani műterem igazgatója, s az orvosi bizottság tagjiból álló jury, a nyilvános elismerést az ezüst éremmel való kitüntetéssel biztosítá. — Tekintve pedig azt, hogy a belga királyi birodalom részéről ki rendelték kiváló tekintélyei a tudományok s hogy soha még semmiféle ilv nemű gyógyszer sem részesült ily hivatalos kitüntetésben, az össze idegbajban szenvedő emberiség részére nagy fontosságú — A már 21 ik kiadásban megjelent röpirat ingyen megszerezhető Dr. Rotschnek V. Emil ur gyógyszerárban Debreczenben.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

könyvkiadóhivatalában

megjelentek és kaphatók a következő könyvek

Vértési Arnold összes munkái I—VII. vaskos diszkötés. Egy-egy kötet ára	2 frt 10 kr.
a 7 kötet együtt	14 „ — „
Gróf Vay Dániel „Magyarország története“ 3 vaskos diszkötet ára	7 „ — „
Vértési Arnold „Páriák“ elbeszélés ára	1 „ — „
Vértési Arnold „A bojár leánya“ regény 2 köt. ára 2 „ — „	
Vértési Arnold „Fecskefészék“ regény 1 köt. ára 1 „ — „	
Vértési Arnold „A jegyző kisasszony“ regény 1 kötet ára	1 „ — „
Vértési Arnold „A debreczeni diák“ regény 1 kötet ára	1 „ — „
Zolthay Lajos Tiszántuli egyházkerületi térképe] vászonra huzva (leszállított ár)	1 „ 50 „

Vértési Arnold „Öngyilkosok“ elbeszélések ára 1 frt — kr.	
Karczag Vilmos „Ma és mindig“ elbeszélések ára	1 „ 50 „
Karczag Vilmos „Szerető szívek“ elbeszélések ára	1 „ 20 „
Karczag Vilmos „Maesák“ (történetkék) ára 1 „ — „	
Molnár László „Egy kis város krónikája“ elbeszélések, ára	1 „ 20 „
Mátray Lajos „Fazekas Mihály élete és munkái“ ára	1 „ — „
R. P. O. „Titkos szerelem“ regény 1 kötet ára — „ 80 „	
Bugyi Sándor debr. talyigás kalandjai 1 kötet — „ 60 „	

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek.